

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Геолого-географічний факультет
Кафедра географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру

Силабус курсу
"Ґрунтово-земельні ресурси України та світу"

Обсяг	Загальна кількість: кредитів 4,0; годин -120; залікових модулів - 1; змістовних модулів - 3
Семестр, Рік	IV, 2-й
Дні, Час, Місце	за розкладом занять
Викладач (і)	Тортик Микола Йосипович – кандидат географічних наук, доцент кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру Буяновський Андрій Олександрович - кандидат географічних наук, завідувач кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру
Контактний телефон	0979614072
Е-mail:	grunt.ggf@onu.edu.ua, buyandi@ukr.net
Робоче місце	Кафедра географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру (каб. 64, 65)
Консультації	Очні консультації: 1 год., середа, 14.00-15.00 Онлайн-консультації: ZOOM, за попереднім узгодженням часу в групі Telegram

КОМУНІКАЦІЯ

e-mail: grunt.ggf@onu.edu.ua, buyandi@ukr.net

телефон: 0979614072

соціальні мережі: Telegram

аудиторія: за розкладом

АНОТАЦІЯ КУРСУ (місце даної дисципліни в програмі навчання; мета курсу; тематика)

Предмет вивчення дисципліни – ґрунтово-земельні ресурси України та світу, їх структура, сучасний стан і стратегія заходів щодо раціоналізації використання.

Пререквізити курсу: ефективність засвоєння змісту дисципліни суттєво підвищиться, якщо студент попередньо якісно опанував такі дисципліни як: «Основи фізичної географії», «Основи суспільної географії», «Ґрунтознавство з основами географії ґрунтів», «Біогеографія з основами екології» та ін.

Мета курсу - ознайомити студентів із значенням земельних ресурсів у житті людини та їхнім місцем у структурі природно-ресурсного потенціалу, осучаснити і розширити знання про ґрунтово-земельні ресурси (ҐЗР) України і світу, їхню структуру, використання, сучасний стан і стратегію заходів щодо раціоналізації використання і збереження та зростання еколого-продукційного потенціалу і значимості в нинішніх соціально-економічних умовах.

Завдання дисципліни: охарактеризувати значення і функції, природно-ресурсний потенціал, структуру, ефективність використання і сучасний стан ҐЗР України та світу, обґрунтувати систему заходів щодо раціоналізації їх використання, збереження і зростання продукційно-екологічної значимості як запоруки продовольчої, економічної та екологічної безпеки і сталого розвитку держави.

Очікувані результати. Здобувач повинен:

знати: функції і значення ГЗР, їхню географію, структуру, ефективність використання і сучасний стан в світі, Україні та на Одещині, основи стратегії заходів щодо раціоналізації використання, збереження і підвищення еколого-продукційного потенціалу;

вміти: оцінити еколого-продукційну доцільність провадженої структури використання ГЗР території певного регіону / господарства та обґрунтувати комплекс заходів щодо раціоналізації їх подальшого використання, збереження і підвищення еколого-продукційної значимості використання ГЗР.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Навчальна дисципліна передбачає викладення лекційного матеріалу (48 год.) та проведення практичних занять (26 год.), а також самостійної роботи студентів (46 год.). Основна підготовка студентів здійснюється на лекційних та практичних заняттях, але у значній мірі покладається і на самостійне вивчення предмета студентами. Під час викладання дисципліни використовуються методи навчання: пояснювально-ілюстративний, порівняльно-географічний, проблемного викладення, пошуково-дослідницький; наочні (презентації в Power Point); практичні заняття, зокрема творчої спрямованості; робота з навчальною та навчально-методичною літературою, використанням інтернет-ресурсів під час самостійної роботи.

Перелік тем (загальні блоки)

Змістовий модуль 1. ГЗР, їх функції і значення. ГЗР світу й України – структура і географія, оцінка еколого-продукційного потенціалу і сучасного стану, забезпеченість ресурсами жителів планети і нашої держави

Тема 1. Вступ. ГЗР – основа національного багатства та запорука продовольчої і еколого-економічної безпеки держави. Проблеми сучасного ґрунто- і землекористування в світі й Україні

Тема 2. Значення і роль ГЗР у функціонуванні біосфери та життєдіяльності людей

Тема 3. ГЗР світу – структура, географія, сучасний стан та потенційні можливості зростання господарського освоєння і використання

Тема 4. ГЗР України. Ґрунти території – номенклатура, географія, рівень родючості, господарська освоєність та зміни в умовах землеробського використання. Категорії земель за цільовим призначенням

Змістовий модуль 2. Використання ГЗР України та Одеської області, оцінка їхнього стану. Стратегія заходів щодо раціоналізації використання ресурсів, збереження і зростання їхнього еколого-продукційного потенціалу

Тема 5. Сучасна структура земельних ресурсів України, регіональні відмінності і тенденції сучасної зміни

Тема 6. Ґрунти і землі меліоративного фонду України, оцінка їх стану, заходи з оптимізації стану і підвищення ефективності використання

Тема 7. ГЗР Одеської області, їх використання, оцінка стану та система заходів з раціоналізації використання, збереження і підвищення продукційно-екологічного потенціалу

Тема 8. Наукові основи раціонального використання й охорони ГЗР України. Програма створення служби моніторингу ґрунтів і земель держави

Змістовий модуль 3. Земельний кадастр в Україні та світі. Характеристика державного земельного кадастру України. Земельні ресурси як об'єкт державного земельного кадастру. Оцінка земель як складова державного земельного кадастру. Ринок земель в Україні та світі

Тема 9. Загальні відомості та історичні етапи розвитку кадастру в Україні та світі. Характеристика державного земельного кадастру

Тема 10. Земельні ресурси як об'єкт державного земельного кадастру. Загальні положення про оцінку земель

- Тема 11. Бонітування ґрунтів
Тема 12. Економічна оцінка земель
Тема 13. Грошова оцінка земель
Тема 14. Нормативна грошова оцінка земель сільськогосподарського призначення та забудованих земель населених пунктів
Тема 15. Експертна грошова оцінка земельних ділянок. Визначення ринкової вартості земельної власності
Тема 16. Ринок нерухомості та ринок земель

Рекомендована література

- 1.Добровольский Г. В., Никитин Е. Д. Функции почв в биосфере и экосистемах. – М. : Наука, - 2000. – 240 с.
- 2.Земельний кодекс України : Коментар. – Харків : Одісей, 2002. – 600 с.
- 3.Землі сільськогосподарського призначення: права громадян України. Науково-навчальний посібник / За ред. Н. І. Титової. – Львів: ПАІС, 2005. – 368 с.
- 4.Земельні ресурси України // за ред. В.В. Медведєва, Т.М. Лактіонової. – К.: Аграрна наука, 1998. – 150 с.
- 5.Канаш О.П. Класифікація та екологобезпечне використання сільськогосподарських угідь / О. П. Канаш, Д. С. Добряк, І. А. Розумний. – К.: Урожай, 2001. – 308 с.
- 6.Історія земельних відносин і землеустрою в Україні: підручник / А.М. Третяк, Т.М. Прядка, І.П. Гетманьчик. – К.: ОЛДІ-ПЛЮС, 2017. – 420 с.
- 7.Методичні основи грошової оцінки земель в Україні: навч. посібник / [Дехтяренко Ю. Ф., Лихогруд М. Г., Манцевич Ю. М., Палеха Ю. М.]. - К.: Профі, 2007. – 624 с.
- 8.Михайлюк В. І. Оцінка земель: навчальний посібник / В. І. Михайлюк, Я. М. Біланчин. - Одеса : Чорномор'я, 2003 – 90 с.
- 9.Наукові основи охорони та раціонального використання зрошуваних земель України / за наук. редакцією С. А. Балюка, М. І. Ромащенко, В. А. Сташука. – К. : Аграрна наука, 2009. – 624 с.
- 10.Новаковський Л. Я. Соціально-економічні проблеми сучасного землекористування / Л. Я. Новаковський, М. А. Олещенко. – К.: Урожай, 2007. – 159 с.
- 11.Оцінювання стану ґрунтів України та їхньої привабливості для інвестування (рекомендації) / В. В. Медведєв, І. В. Пліско, О. М. Бігун, С. М. Шейко. – Харків : Міська друкарня, 2013. – 28 с.
- 12.Паньків З.П. Земельні ресурси: Навчальний посібник. – Львів: ВЦ ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – 272 с.
- 13.Паньків З.П. Еволюція землекористування в Україні. Монографія /З.П. Паньків. – Львів: ВЦ ЛНУ ім. Івана Франка, 2012. – 188 с.
- 14.Панас Р.М. Раціональне використання та охорона земель: навчальний посібник / Р. М. Панас. – Львів: Новий світ-2000, 2008. – 352 с.
- 15.Позняк С. П. Ґрунтознавство і географія ґрунтів: підручник. У двох частинах. Ч. 2 / С. П. Позняк. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2010 . – 286 с.
- 16.Почвы Украины и повышение их плодородия. Т. 1. Экология, режимы и процессы, классификация и генетико-производственные аспекты / Под ред. Н. И. Полупана. – К. : Урожай, 1988. – 296 с.
- 17.Природа Украинской ССР. Почвы / Н. Б. Вернандер, И. Н. Гоголев, Д. И. Ковалишин и др. – К. : Наук.думка, 1986. – 217 с.
- 18.Раціональне використання ґрунтових ресурсів і відтворення родючості ґрунтів: організаційно-економічні, екологічні й нормативно-правові аспекти: колективна монографія / за ред. С. А. Балюка і А. В. Кучера. – Харків: Смуґаста типографія, 2015. – 428 с.
- 19.Сучасні наукові засади управління земельними ресурсами: монографія / А.Б. Ачасов, В.М. Опара, І.М. Бузіна та ін.; за ред. д-ра с.-г. наук А.Б. Ачасова. – Харків, 2016. – 136 с.

20. Ступень М. Г. Державний земельний кадастр: сучасний стан і шляхи його вдосконалення. Монографія / М. Г. Ступень. – Львів: НВФ «Українські технології», 2005. – 176 с.
21. Теоретичні основи державного земельного кадастру: навчальний посібник / За ред. М. Г. Ступеня. – Львів: Апріорі, 2003. – 341 с
22. Третяк А. М., Земельні ресурси України та їх використання / А. М. Третяк, Д. І. Бамбідра. – К.: ТОВ «ЦЗРУ», 2003. - 143 с.
23. Третяк А.М. Управління земельними ресурсами: навчальний посібник / А.М. Третяк, О.С. Дорош. – Вінниця: Нова книга, 2006. – 360 с.

Політика оцінювання

- Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час виконання контрольних робіт та складання заліку екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних гаджетів та девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із деканатом.
- Контрольні роботи проводяться шляхом тестування чи надання розгорнутої відповіді на питання, або поєднання декількох видів контролю.

Поточний контроль і самостійна робота студентів			Підсумковий контроль	Сума балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3		
20	30	20	30	100

Підсумковий контроль за дисципліною – залік. До здачі заліку допускається студент, який виконав усі обов'язкові види робіт, які передбачаються навчальною програмою дисципліни та під час опанування дисципліни набрав 60 і більше балів. Для студентів, які набрали впродовж семестру сумарно меншу кількість балів, ніж необхідний мінімум (60) допускається доздача за темами лекційних, практичних занять чи самостійної роботи, за які отримана незадовільна чи взагалі відсутня оцінка.

Самостійна робота студентів

Робота студентів складається з самостійного опрацювання та вивчення навчального матеріалу з переліку тем, що наведені вище. Самостійна робота студента (СРС) оцінюється за результатами підготовки і захисту рефератів, доповідей, поточного тестування. Під час оцінювання самостійної роботи студента за змістовим модулем максимально можлива кількість балів не може бути більшою 50%, які передбачено за оцінювання цього модуля.